

ГЕОЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА СТАНУ ҐРУНТОВОГО ПОКРИВУ ТОВ «АГРО-ПРОМ-СЕРВІС» В КАМ'ЯНО-БРІДСЬКО- ЖИТОМИРСЬКОМУ ГЕОЕКОЛОГІЧНОМУ МІКРОРАЙОНІ

І.К. Нестерчук, Л.М. Довбиш

nester_geoek@ukr.net, Dov.L.L@bk.ru

*Житомирський національний агроекологічний університет,
м. Житомир, Україна*

Проблеми ефективного та раціонального використання земельних ресурсів стоять перед сільськогосподарським виробництвом не одну сотню років, однак останнім часом в Україні ці питання набувають неабиякої гостроти. Актуальність геоєкологічного природокористування на сучасному суспільно-економічному етапі розвитку в Україні пов'язується з переходом до ринкових відносин, оскільки підвищення ефективності використання землі як фактора виробництва зумовлено природою ринкових відносин.

Метою досліджень було здійснити геоєкологічну оцінку існуючої структури агроландшафтів ТОВ «Агро-Пром-Сервіс» в Кам'яно-Брідсько-Житомирському геоєкологічному мікрорайоні (рис. 1).

Як видно з наведеної експлікації, домінуюче місце в складі земельних угідь займають орні землі і порівняно незначне місце займають природні кормові угіддя. Найбільшим неоціненим багатством ґрунту є його гумус. Саме завдяки гумусу ґрунти набувають родючості, оструктуреності. Через зниження запасів гумусу в усіх регіонах мають місце процеси дегуміфікації (рис. 2).

Дані рисунку показують, що порівнюючи з 1984 роком вміст агрохімічних показників ґрунту у 2010 році значно змінився.

В умовах зростання антропогенного навантаження на агроєкосистеми, з отриманням достатньої кількості якісної сільськогосподарської продукції виникають проблеми пов'язані з негативним впливом різних забруднювачів. Важкі метали можуть бути віднесені до одних з найнебезпечніших поліютантів, де особливість їх дії зумовлена постійною присутністю у навколишньому середовищі.

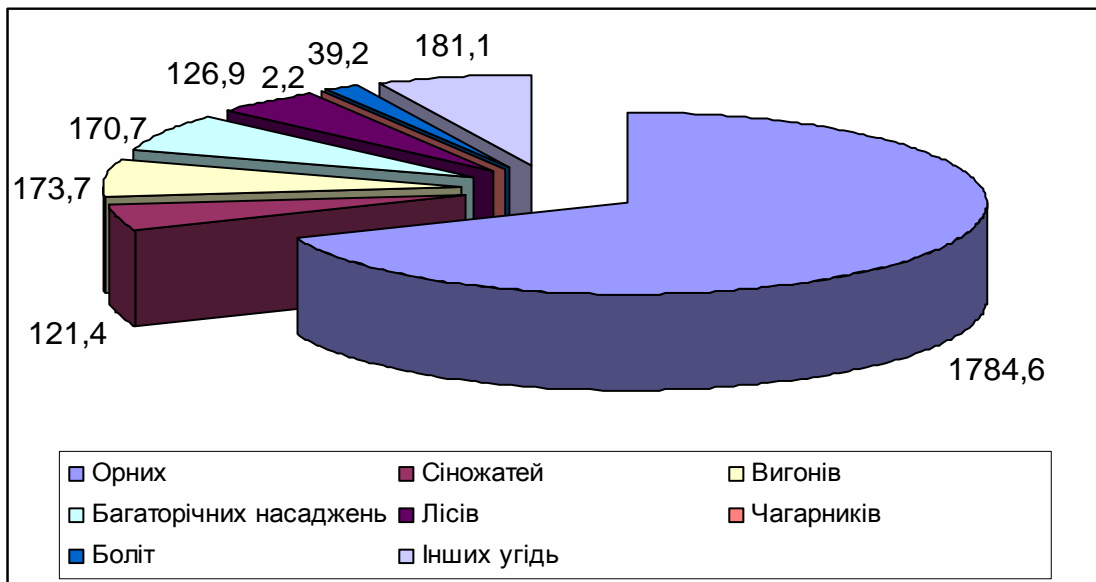

Рис. 1. Структура земельних угідь

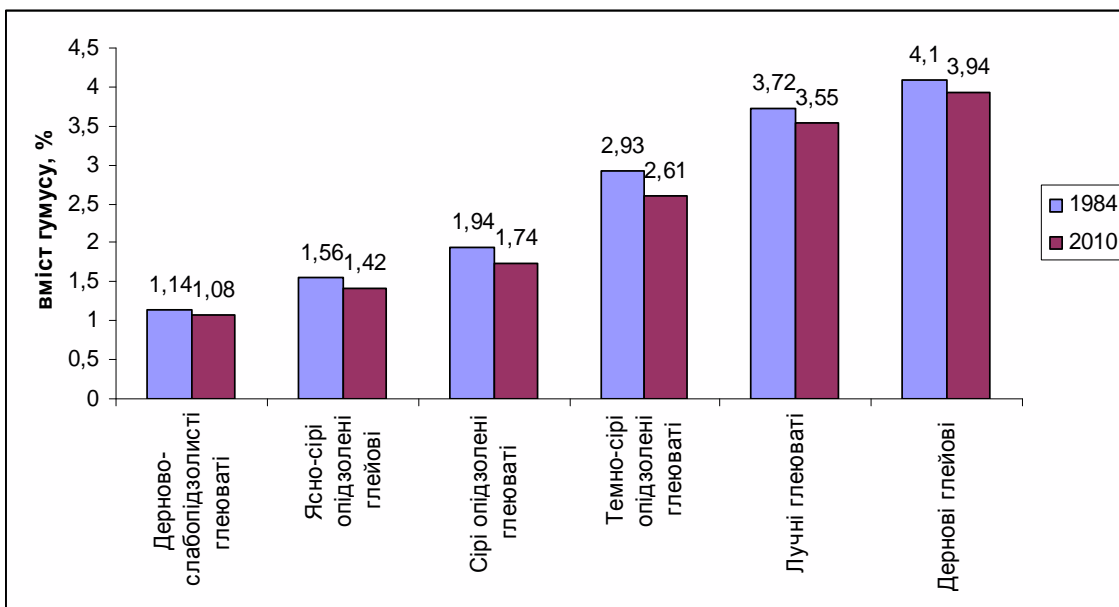

Рис. 2. Зміна вмісту гумусу у ґрунтах господарства

Це пов'язано з тим, що з однієї сторони підвищений вміст в продуктах урожаю важких металів шкідливий для людини і тварин, і багато в чому може визначати придатність або непридатність продуктів рослинництва як джерела харчування чи кормів, а з іншої – забруднення ґрунту важкими металами може на довгі роки зробити його непридатним для виробництва доброякісної продукції. Інтенсивна індустріалізація призвела до виникнення в Україні проблеми техногенного забруднення ґрунтів важкими металами, включаючи також і регіон Полісся [1-6].

Разом із мінеральними добривами можуть потрапляти до ґрунту важкі метали. Концентрація рухомих форм важких металів у ґрунтах господарства варіювала в значних межах. Найвищий коефіцієнт варіації спостерігався для

кадмію – 55,2%, а найменший був у кобальта – 21,7%. Коефіцієнти варіації інших важких металів знаходились на рівні 24 – 35%.

Геоекологічну характеристику рівнинної частини території України, а саме Житомирської області починаємо з приналежності території регіону до виділених геоекологічних регіонів, районів, мікрорайонів (рис. 3) [7].

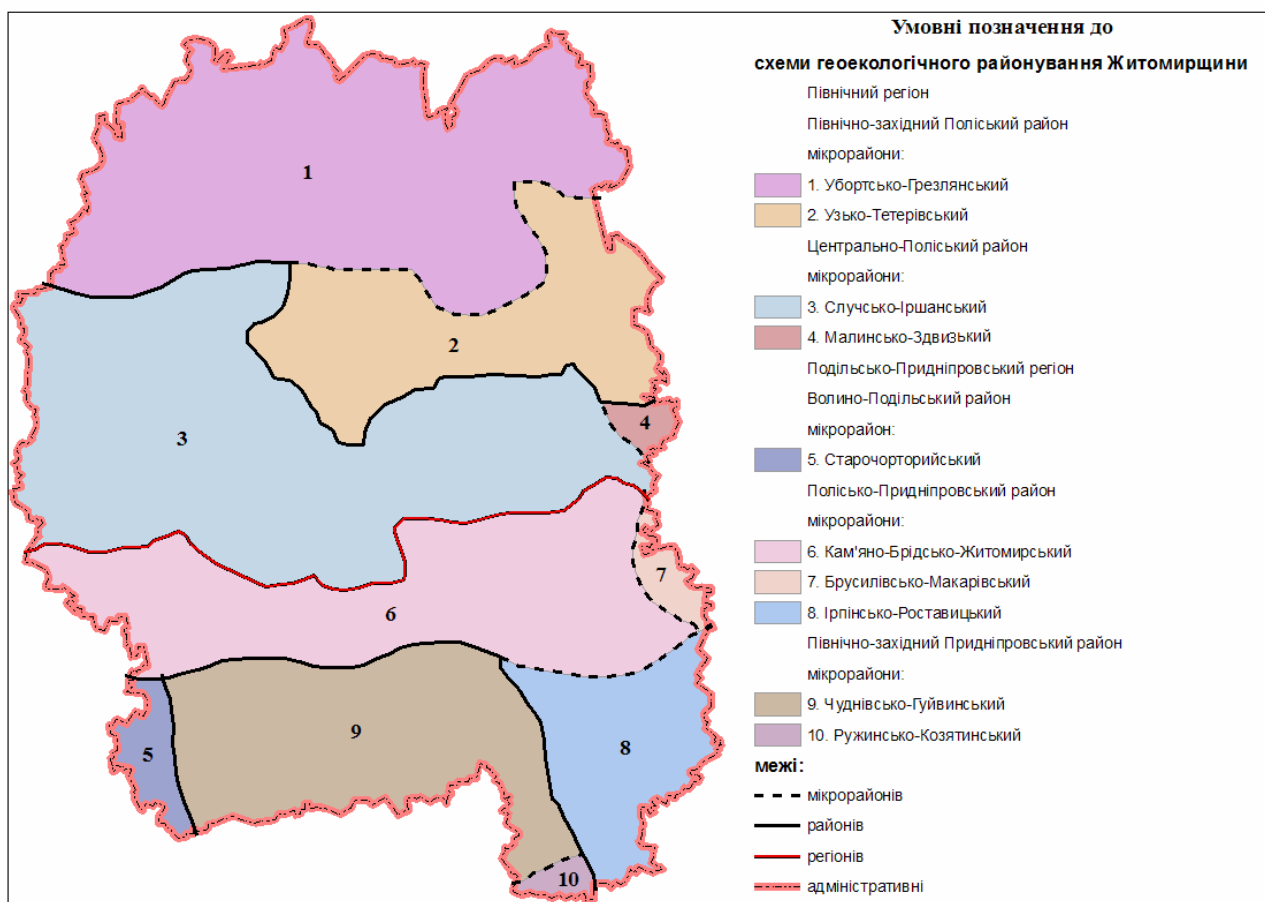

Рис. 3. Схема геоекологічного районування Житомирщини

Кам'яно-Брідсько-Житомирський геоекологічний мікрорайон, охоплює Баранівський, Житомирський, Черняхівський, Коростишівський адміністративні райони області, тобто перехідну смугу між поліськими та лісостеповими ландшафтами. Рівень геоекологічного потенціалу тяжіє до високого. Природний потенціал має підвищені показники, це зумовлене незначним впливом несприятливих природних процесів. Хоча величина техногенного навантаження в межах мікрорайону належить до нижче середнього, однак високим є хімічне забруднення, в покомпонентній структурі якого є найвищим з-поміж мікрорайонів показник забруднення атмосферного повітря. У структурі соціально-економічного освоєння найвищими з-поміж мікрорайонів є показник концентрації виробництва – 62% та густоти населення – 34%. Відповідно це вимагає розв'язання відповідних стратегічних завдань щодо оптимізації природокористування у вище зазначеному геоекологічному мікрорайоні на теренах ТОВ «Агро-Пром-Сервіс».

Список використаних джерел: 1. Агрокліматичний довідник Житомирської області. – К.: Держсільгоспвидав УРСР, 1959. – 92 с. 2. Анучин В.А. Основи природопольовання:

теоретический аспект / В.А. Анучин. – М.: Мысль, 1978. – 293 с. - Библиогр.: с. 269-289.

3. Барановський В.А. Екологічна географія і екологічна картографія / В.А. Барановський; Нац. акад. наук України. Рада по вивченню продуктивних сил України; [за ред. С.І. Дорогунцова]. – К.: Фітосоціоцентр, 2001. – 250 с. 3. Безпека регіонів України і стратегія її гарантування. В. 2. Т.1 Природно-техногенна (екологічна) безпека / за ред. Данилишина. – К.: Наук. думка, 2008. – 389 с. – (Проект “Наукова книга”). 4. Галич М.А. Агроекологічні основи використання земельних ресурсів Житомирщини / М.А. Галич, В.П. Стрельченко; Держ. агроекол. ун-т. — Житомир: Волинь, 2004. – 184 с.: табл. 5. Костриця М.Ю. Географія Житомирської області: посібник для вчителів і учнів / М.Ю. Костриця; Житомир. обл. ін-т удосконалення вчителів [та ін.]. – Житомир: ВКО Газета “Житомир. Вісник”, 1993. – 198, [1] с. 6. Маринич О.М. Фізична географія України: підручник / Олександр Мефодійович Маринич, Петро Григорович Шищенко. – К.: Знання, 2005. – 512 с.: карт. 7. Нестерчук І.К. Геоекологічний підхід до проблеми природокористування: теоретичні аспекти та методика / І.К. Нестерчук // Фізична географія та геоморфологія. – К., 2007. – Вип. 52. – С. 51-66.